

SYLLABUS

INTERNATIONAL EUROPEAN
UNIVERSITY

SCHOOL OF
MEDICINE

SYLLABUS

Дисципліна

 Фармакологія

Викладач (-і)

Профайл викладача (-ів)

Консультації

Очні консультації Третій вівторок місяця з 15:00 до 16:00

Онлайн консультації Третя середа місяця з 15:00 до 16:00

Контактний телефон

E-mail

Сторінка дисципліни

Форма підсумкового контролю

залік

диференційований залік

екзамен

SYLLABUS

1 Коротка анотація дисципліни

Програма з дисципліни «Фармакологія» складена для студентів за освітньо- професійною програмою «Лікувальна справа», другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікації «Магістр медицини. Лікар»

2 Передумова вивчення дисципліни

Базується на попередньо вивчених студентами медичної біології, медичної фізики, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, нормальної та патологічної фізіології, латинської мови.

3 Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фармакологія» є формування у студентів теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо основних принципів обґрунтування раціонального й безпечного для здоров'я людини застосування лікарських засобів з метою лікування та профілактики захворювань. Досягнення мети дозволить підготувати студентів до практичної діяльності, якісного виконувannya функціональних обов'язків, пов'язаних з раціональним вибором лікарських препаратів, самостійним складанням схем фармакотерапії та їх подальшим впровадженням.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фармакологія» є:

Надання студентам теоретичних знань щодо визначення групової належності лікарських засобів, їх фармакокінетики, фармакодинаміки, проявів можливої побічної дії, симптомів передозування, мір, що запобігають виникненню та сприяють усуненню небажаних реакцій;

Обґрунтування головних показань до призначення і взаємодії з іншими медикаментами та набуття практичних навичок виписування рецептів на препарати у різних лікарських формах

4 Результати навчання

ПРН 8. . Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3).

ПРН 14. Визначати джерело та/або місце знаходження потрібної інформації залежно від її типу; отримувати необхідну

інформацію з визначеного джерела; обробляти та проаналізувати отриману інформацію.

ПРН- 24 Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 25. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

5 Кредити ECTS

6 кредитів / 180 академічних годин

6 Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студента

V СЕМЕСТР

Розділ I. Лікарська рецептура.

SYLLABUS

6

Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студента
1. Основні положення Закону України «Про лікарські засоби». Введення в лікарську рецептуру. Тверді лікарські форми.		2	2
2. М'які лікарські форми: класифікація, правила виписування, шляхи введення і особливості застосування. Рідкі лікарські форми. Розчини для зовнішнього та внутрішнього застосування: класифікація, правила виписування, шляхи введення і особливості застосування.		2	
3. Рідкі лікарські форми (настої, відвари, емульсії, мікстури, настойки, рідкі екстракти, новогаленові препарати). Правила виписування, шляхи введення. Лікарські форми для ін'єкцій: вимоги до ін'єкційних розчинів, правила виписування, шляхи введення і особливості застосування.		2	
<i>Розділ II. Засоби, що впливають на центральну та периферичну нервову систему.</i>			
4. Лікарські засоби, що впливають на передачу збудження в холінергічних синапсах. Холінергічні засоби, які впливають на М-Н-холінорецептори. Антихолінестеразні засоби. Реактиватори холінестерази.	1	2	2
5. Холінергічні засоби, які вибірково діють на М-холінорецептори. М-холіноміметики. М-холіноблокуючі засоби.	0.5	2	2
6. Фармакологія лікарських засобів, що вибірково діють на Н-холінорецептори. Н-холіноміметики. Н-холіноблокуючі засоби.	0.5	2	2
7. Фармакологія лікарських засобів, що впливають на передачу збудження в адренергічних синапсах: адреноміметики, симпатоміметики, антиадренергічні лікарські засоби, симпатолітики.	1	2	4
8. Засоби, які використовуються для загальної анестезії. Місцевоанестезуючі лікарські засоби.		2	3
9. Фармакологія та токсикологія спирту етилового та препарати для лікування алкоголізму. Снодійні лікарські засоби. Протиепілептичні, протипаркінсонічні засоби.		2	4

SYLLABUS

6

Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студента
10. Фармакологія наркотичних та ненаркотичних анальгетиків. Речовини, що викликають залежність.	1	2	4
11. Психотропні лікарські засоби з пригнічуючим типом дії: антипсихотичні, транквілізатори, седативні лікарські засоби.	1	2	4
12. Психостимулятори. Антидепресанти. Засоби, які застосовуються при біполярних захворюваннях та СПАУ. Засоби, які впливають на серотонінергічну систему.	1	2	6
Розділ III. Засоби, які впливають на функцію виконавчих органів та обмін речовин.			
13. Фармакологія лікарських засобів, що впливають на функцію органів дихання. Лікарські засоби, що застосовуються для лікування бронхіальної астми та при набряку	1	2	6
14. Сечогінні засоби. Фармакологія засобів, що зменшують вміст сечової кислоти у організмі. Засоби, що впливають на тонус та скоротливу активність міометрію.		2	4
15. Лікарські засоби, які застосовуються при недостатності коронарного кровообігу. Антиатеросклеротичні лікарські засоби.	1	2	2
VI СЕМЕСТР			
16. Антигіпертензивні засоби. Протиаритмічні засоби.	2	2	4
17. Засоби, які використовуються для лікування серцевої недостатності.	2	2	4
18. Лікарські засоби, що впливають на функцію органів травлення (засоби, які впливають на апетит; засоби, які регулюють секрецію залоз шлунка; гастропротектори, засоби, що впливають на зонішньо-секреторну функцію підшлункової залози; холелітолітичні та засоби, які впливають на моторику шлунково-кишкового тракту).	2	2	4
19. Фармакологія засобів, що впливають на кровотворення.	1	2	2
20. Фармакологія засобів, що впливають на систему згортання крові.	1	2	2

SYLLABUS

6

Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студента
21. Препарати гормонів гіпоталамуса, гіпофіза, щитоподібної залози. Антитиреоїдні препарати. Препарати інсуліну та пероральні цукрознижуючі засоби.	1	2	4
22. Препарати гормонів кори надниркових залоз. Препарати статевих гормонів та анаболічні стероїди.	1	2	2
23. Протизапальні лікарські засоби. Лікування ревматоїдного артриту. Протиалергічні та імунотропні лікарські засоби.	2	2	4
Розділ IV. Антибактеріальні середники. Загальна фармакологія.			
24. Фармакологія антибіотиків 1 (Фармакологія бета-лактамних антибіотиків).	1	2	2
25. Фармакологія антибіотиків 2 (Фармакологія макролідів, лінкозамідів, тетрациклінів, аміноглікозидів, циклічних поліпептидів).	1	2	2
26. Сульфаніламідні препарати. Синтетичні протимікробні засоби різної хімічної будови. Фармакологія фторхінолонів.		2	2
27. Фармакологія протитуберкульозних лікарських засобів.		2	4
28. Протиспірохетозні, протипротозойні, протигрибкові та протигельмінтні препарати.		2	4
29. Протівірусні препарати. Антисептичні та дезинфікуючі лікарські засоби. Фармакологія препаратів кальцію, калію та натрію. Контрольне тестування з фармакології за тестовими завданнями по типу «Крок-1».		2	6
30. Фармакологія протипухлинних лікарських засобів.	2	2	6
31. Токсикологія. Основні принципи лікування гострих отруєнь лікарськими засобами та отрутами.		2	4
32. Загальна фармакологія. Фармакокінетика. Фармакодинаміка. Механізми дії ліків.		2	4
ВСЬОГО ГОДИН:	24	88	68

SYLLABUS

7 Ознаки дисципліни

Термін викладання	Семестр	Міжнародна дисциплінарна інтеграція	Курс (рік навчання)	Цикли: загальної підготовки/ професійної підготовки/ вільного вибору
1 рік	V, VI	Так	3 курс	Цикл загальної підготовки

8 Система оцінювання та вимоги

Поточна успішність студентів оцінюється за 4-и бальною шкалою (2; 3; 4; 5) на кожному практичному з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Критерії оцінки поточної навчальної діяльності:

Відмінно («5») – студент правильно відповів на 90-100% тестів формату А (з бази даних «Крок-2»). Розв’язує ситуаційні задачі підвищеної складності, вміє узагальнити матеріал.

Добре («4») - студент правильно відповів на 70-89% тестів формату А. Володіє необхідними практичними навичками та прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

Задовільно («3») - студент правильно відповів на 50-69% тестів формату А. Володіє лише обов'язковим мінімумом методів дослідження.

Незадовільно («2») - студент правильно відповів на 50% тестів формату А. Під час відповіді і демонстрації практичних навичок робить значні, грубі помилки.

Оцінювання самостійної роботи студентів з підготовки до аудиторних практичних занять здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Семестровий залік оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) та 200-бальною шкалою шляхом визначення середнього арифметичного поточних оцінок за кожне практичне заняття за 4-и бальною шкалою, та її наступної конвертації у бали 200-бальної шкали. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти – 120.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах.

Проводиться у формі іспиту з метою встановлення змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній діяльності. Під час підсумкового контролю враховуються результати складання задачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

<https://ieu.edu.ua/docs/rate-of-study.pdf>

9 Умови допуску до підсумкового контролю

До семестрового підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, завдань, передбачених навчальним планом на семестр відповідно до навчальної дисципліни, відвідали всі заняття, передбачені навчальним планом, написали та здали історію хвороби і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше «3» (72 бали за 120-бальною шкалою).

<https://ieu.edu.ua/docs/rate-of-study.pdf>

10 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається вимогами, які науково-практичні працівники пред'являють до здобувачів освіти при вивченні клінічної дисципліни.

SYLLABUS

10 Політика дисципліни

Умовою успішного навчального процесу є особисте дотримання кожним студентом вищого навчального закладу правил поведінки прийнятих як в університеті, так і в суспільстві. Майбутній лікар повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль.

Студент має вчасно приходити на заняття, бути одягнений у академічну медичну форму (білий халат або хірургічний костюм). Студент повинен дотримуватись розкладу навчального процесу, приходити на заняття підготовленим по темі заняття. Протягом заняття студент не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів. Під час написання різного типу робіт студент повинен дотримуватись правил академічної доброчесності.

Викладач повинен дотримуватись виконання навчально-тематичного плану, об'єктивно оцінювати знання та вміння студентів. Під час навчально-виховного процесу викладач повинен пам'ятати про антикорупційні заходи та не проводити корупційну діяльність.

11 Політика щодо пропусків занять та виконання завдань пізніше встановленого терміну

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не підлягав поточному контролю має право пройти поточний контроль у двотижневий термін після повернення до навчання.

Студент, що був відсутній на заняттях без поважних причин, не брав участі у заходах поточного контролю, не ліквідував академічну заборгованість, не допускається до підсумкового семестрового контролю знань з цієї дисципліни, а в день складання екзамену в екзаменаційній відомості науково-педагогічним працівником виставляється оцінка «недопущений». Повторне складання диференційованого заліку з дисципліни призначається за умови виконання всіх видів навчальної, самостійної (індивідуальної) роботи, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни і проводиться згідно із затвердженим директором графіком ліквідації академічної заборгованості.

<https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>

12 Політика дотримання академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу керуються принципами академічної доброчесності

<https://ieu.edu.ua/docs/011.pdf>

13 Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Фармакологія: Підручник для студентів медичних факультетів / І.С. Чекман, Н.О. Горчакова, Л.І. Казак та ін. / Видання 4-те – Вінниця.: Нова книга, 2019. 784 с.
2. Скакун М.П., Посохова К.А. Фармакологія: Підручник, Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 740 с.
3. Фармакологія: підручник для студентів мед. та стом. факультетів вищих медичних навчальних закладів / Чекман І.С., Бобирьов В.М., Кресюн В.Й. [та ін.]; за ред. Чекмана І.С. - Вінниця: Нова Книга, 2020. – 427 с.: іл.
4. Дроговоз С.М., Щокіна К. Г. Фармакологія на долонях, Харків: Плеяда, 2019. 112 с.

Додаткова:

1. Kaplan USMLE Step 1 Lecture Notes 2018 Pharmacology. Kaplan Medical, 2018, 321 P.
2. Дроговоз С.М. Фармакологія фармакологія на допомогу лікарю, провізору, студенту: Підручник-довідник, Х.: Видавничий цент «ХАІ», 2012. 480 С.

SYLLABUS

13

Рекомендовані джерела інформації

3. Олещук О.М., Посохова К.А. Основи лікарської рецептури: навч. посіб. Тернопіль : ТДМУ, 2019. 92 с.
4. Скакун М.П. Основи клінічної епідеміології та доказової медицини: Навчальний посібник, Тернопіль: ТДМУ, 2008. 372 с.
5. «Фармакологія – наочно» (Фармакологія в таблицях, схемах і малюнках) Навчальний посібник, Дроговоз С.М., Олещук О.М., Хоменко В.М. та ін. Харків: 2021. 204 с.
6. Lippincott illustrated reviews: Pharmacology. [edited by] Karen Whalen; collaborating editors, Carinda Feild; Rajan Radhakrishnan. Seventh edition. 7th ed., 2019.
7. Basic and Clinical Pharmacology, 12th edition, B.G. Katzung (editor), The McGraw Hill Companies, 2012.
8. Посохова К.А., Вікторов О.П. Антибіотики (властивості, застосування, взаємодія): Навчальний посібник, Тернопіль: ТДМУ, 2005. 296 с.
9. Самура Б.А. Загальна фармакокінетика: монографія. Тернопіль: ТДМУ, 2009. 356 с.
10. Степанюк Г.И. Фармакологія. Курс лекцій, Вінниця, 2011. 373 с

14

Поради з успішного навчання на курсі

Якщо Ви бажаєте бути успішним в цій дисципліні, то необхідно:

1. Бути активним, наполегливим, допитливим, послідовним
2. Бути охайним та ввічливим
2. Систематично готуватися до практичних занять
3. Виконувати завдання для самостійної роботи та захищати їх на занятті.
3. На занятті бути присутнім в медичному халаті
4. Самостійно вирішувати тести та задачі, активно працювати на занятті.
5. Готувати презентації та кросворди з дисципліни. Брати участь у студентських наукових конференціях та займатися науково-дослідною роботою в наукових гуртках кафедри.

Я бажаю Вам завзятості, цілеспрямованості та мотивації до навчання. І тоді успіх прийде до вас!

До зустрічі на заняттях!

Не забудьте медичні халати!